

John Beringen
KERSTVERHAAL 2005

Oud papier

„John, doe jij even open?” riep Carla vanuit de keuken toen er werd aangebeld.

Ik voldeed aan dit verzoek.

„Het zal wel weer de één of andere collecte zijn,” dacht ik terwijl ik naar de voordeur liep. Het bleek geen collectant te zijn, geen man die me een leesportefeuille wilde aansmeren of andere goedbedoelde zaken. Er stond iemand die ik totaal niet had verwacht: Roger Schenk.

„Ha Roger,” riep ik uit. „Wat een verrassing; kom binnen.”

„Graag.”

„Wat leuk, jôh... was je toevallig in de buurt?”

„Ja, ik was vanmiddag in Utrecht.”

Het viel me op dat hij haast gejaagd sprak. Dat was ik niet gewend van de anders zo rustige en nuchtere Roger.

„Neem plaats,” gebaarde ik naar de huiskamer, „dan schenk ik koffie in. We hebben net verse gezet.”

Voorzichtig zette ik twee kopjes neer op het salontafeltje. Roger zat in zijn tas te rommelen en haalde er iets uit wat mij zeer bekend voorkwam. Het was een gebonden boek (zonder stofomslag), getiteld: *„Lotgevallen rond een locomotief”*.

„Deze kocht ik in een tweedehands boekenzaak in Utrecht,” zei hij kort.

Ik pakte het boek aan en bladerde het even door. Een heerlijk mufte lucht die onvermijdelijk bij oude (en veelal interessante) boeken hoorde, drong in mijn neusgaten.

„Had je deze nog niet?” vroeg ik toen ik het boek weer teruggaf.

„Nee, uh ja.... Dat wil zeggen: dit is een eerste druk en DIE had ik nog niet.”

„Juist ja....”

Voordat ik iets anders kon zeggen of vragen, begon Roger te praten. Hij vertelde hoe hij die vrijdag-ochtend, samen met enige andere leraren, een presentatie had bijgewoond op het Gymnasium in Utrecht. Deze was rond half drie geëindigd en hij had besloten om - voordat hij weer naar huis zou gaan - nog even in de binnenstad rond te kijken in antiquariaten en tweedehands boekwinkels. In één daarvan had hij dus dit boek aangeschaft.

Tot zover niets bijzonders. Nu ken ik Roger dusdanig goed dat ik een sterk vermoeden kreeg dat er wel iets aan de hand moest zijn. Er „hing iets in de lucht.” Ik merkte het aan zijn manier van praten, zijn mimiek, zijn motoriek... kortom: er zat iemand tegenover mij die met iets voor de dag zou komen waarvan ik zou opkijken. Dat was, zo bleek, nog zwak uitgedrukt.

Roger nam voorzichtig een slokje koffie en ging verder:
„Uiteindelijk had ik het allemaal wel gezien in Utrecht. Ik ging nog even een cafeetje binnen en bestelde een kopje koffie. Ondertussen zat ik mijn andere aanwinsten nog eens even door te kijken en bekeek natuurlijk ook „*Lotgevallen*”. Op dat moment vond ik iets, helemaal achterin dat boek, wat me in die winkel niet was opgevallen. Er bleek iets in te zitten. Een vel gevouwen papier in folio-formaat.”

Hij rommelde even in zijn tas.

„En het was dusdanig bijzonder dat ik besloot om maar even op de bonnefooi hier naar toe te komen. Vandaar dat ik zo ineens bij je op de stoep stond. Dit is het.”

Ik pakte het aan. Het was behoorlijk vergeeld en slordig dubbelgevouwen. Ik sloeg het open en begon te lezen. Mijn hart miste een volle slag toen ik zag wat er op het papier was getypt. Het was de volgende tekst:

Ineens sloeg Jan met de vlakke hand op de tafel:

„Dat kan nou allemaal wel zo zijn, maar voorlopig zit die schurk op dat booreiland en wij hebben het nakijken; heb je DAAR weleens aan gedacht, dikke?”

Zwaar ademend wachtte hij wat Arie daarop zou zeggen.

Deze keek Jan even aan en sprak kalm:

„Wat een domme vraag; natuurlijk heb ik daaraan gedacht. Waar zie je me voor aan? Je denkt toch zeker niet dat ik hier zo rustig alles op een rijtje zou zetten als ik niet allang de oplossing voor ogen had?”

Jan hapte naar lucht. Na al hun avonturen wist hij dat Arie nooit zoiets zou zeggen als hij niet werkelijk wist wat er verder te doen stond. Aan de andere kant was deze situatie dusdanig hopeloos dat alles definitief verkeken leek.

Bob had Arie's verklaring met gemengde gevoelens aangehoord. Hij bedacht dat Arie OF werkelijk geniaal was OF leed aan een ernstige vorm van groothedswaan.

„Wees nou eens eerlijk,” begon hij tenslotte, „Jan heeft gewoon gelijk als hij aangeeft dat die grappenmaker daar nu veilig op dat platform zit. Je kunt een hoop beweren, maar daardoor is hij secuur buiten ons bereik.”

Arie zuchtte en ging gemakkelijk achterover zitten:

„Jongens, wat onderschatten jullie mij toch weer schromelijk. Het is zo simpel. In de eerste plaats is het beter om te weten waar iemand zit dan het NIET te weten. En daarbij: hij weet niet dat wij dat weten. Dat is sowieso in ons voordeel.”

„Best!” reageerde Jan verhit. „Al met al blijft hij keurig buiten schot. We weten niet hoelang hij daar zal zitten en als we daar achter komen, zul je zien dat het nog wel een paar weken kan duren voordat hij weer aan wal zal stappen.”

„Daar gaan wij niet op zitten wachten,” verklaarde Arie. „We gaan zèlf naar dat booreiland.”

Gedurende twee tellen zei niemand een woord.

„O ja,” loeide Jan, de stilte verbrekend. „DE oplossing. Geweldig. We huren een boot en gaan aankloppen om te vragen of ze nog hulp nodig hebben.”

Bob bromde iets onverstaanbaars en schudde meewarig het hoofd.

„Bijna goed, jongetje Prins,” sprak Arie kalm. „En ik wilde dat jullie je nou eens eindelijk realiseerden dat ik een goed verstand in mijn hoofd heb zitten en geen spek of reuzel. Zoals jullie weten, heeft mijn vader een rederij met schepen die de hele wereld rondvaren. Zodoende weet ik wat van de scheepvaart af. Er is één persoon die overal mag komen binnenstappen, dus ook op een booreiland, ook al zal die mogelijk weer onverrichter zake vertrekken.”

De stilte duurde nu wat langer.

„Waar HEB je het over?” vroeg Jan tenslotte.

„Over een parlevinker,” antwoordde Arie.

„Wat is een parelvinger?” wilde Bob weten, die het woord niet kende en er niets van snapte.

„Een drijvende supermarkt,” zei Jan afwezig.

„Een varend koopman,” corrigeerde Arie. „En ik zal jullie haarfijn uitleggen hoe we deze missie met succes gaan uitvoeren.”

Het zou een staaltje worden waarmee Arie wederom bewees dat het „geniale Roos-brein” onovertroffen was!

Hoe dit avontuur afloopt, kunt u lezen in:

JAN PRINS ALS PARLEVINKER

Van dezelfde schrijver

WILLY VAN DER HEIDE

Ik keek op van het papier. Ik had vaker een manuscript van Willy van der Heide gezien. Dat dit ook van hem was, was boven iedere twijfel verheven. De manier waarop iedere regel gesproken tekst insprong, de letters „a” die wat naar onderen leken te zakken en de kleine, typische krabbeltjes die ter correctie waren aangebracht... het klopte allemaal. Vanuit mijn nek was kippenvel ontstaan dat zich via mijn schouders over mijn hele lijf had verspreid.

„En DIT zat achterin dat boek?” vroeg ik met hese stem.

„Ja.”

Er spookten allerlei vragen door mijn hoofd. Waar was dit boek vandaan gekomen?. Wie had dat blad achter in dat boek gestopt en waarom? WAAR WAS DE REST? Het was tenslotte het laatste blad van iets geweest (*Bakkeleien op een booreiland?*) en bestond het volgende manuscript dan toch ook? (*Jan Prins als parlevinker*).

Ik keek Roger verwonderd aan. Hij zette net zijn leeggedronken kopje neer.

„Hoe kan...”

„Ik snap totaal niet...”

We wilden allebei wat zeggen en zwegen tegelijk.

Op dat moment kwam Carla de kamer binnenlopen. Verbaasd keek ze van de een naar de ander.

„Wat zitten jullie glazig te kijken,” zei ze slechts.

Ik liet haar het papier zien en vertelde waar het vandaan kwam. Met ogen, groot van verbazing las ze het door.

„Waar zat die winkel precies?” vroeg ik aan Roger.

„Ik weet natuurlijk geen straatnaam, maar het was in ieder geval vlak bij de Domtoren. En het mooie is dat er nog meer gebonden exemplaren stonden, maar daar heb ik verder niet in gekeken omdat ik die allemaal al had.”

Ik wilde hierop reageren, maar Carla was mij voor:

„Dan weet ik het goed gemaakt. Roger, als jij geen andere dringende zaken hebt vanavond en morgen, dan blijf je gewoon hier slapen vannacht en dan kunnen jullie morgenochtend even teruggaan naar die winkel. In eerste instantie om te kijken of er in die andere boeken ook nog wat zit, maar je zou kunnen informeren waar die boeken vandaan zijn gekomen. Als die man dat nog weet, tenminste. Maar ja, niet geschoten...”

Ik had al snel op mijn horloge gekeken en geconstateerd dat het tegen half zes was. Zelfs als we meteen zouden vertrekken, zou de winkel allang gesloten zijn.

„DAT is een goed idee,” liet Roger weten. Dat kan ook, want ik heb morgen niets te doen wat niet uitgesteld kan worden.

„En die winkel zou je weer kunnen terugvinden?”

„O ja, ik loop er zo naar toe.”

Het was een wat kille zaterdag-ochtend. Even na tien liepen we over de Neude alwaar Kerstversieringen, meteen na Sinterklaas, de afgelopen maandag, rijkelijk aangebracht waren. Onderweg werden we nog vriendelijk aangesproken door een kerstman die vlak voor een grote winkel stond en ons een fijn kerstfeest toewenste en hoopte dat al onze wensen zouden uitkomen.

Roger had datgene gebromd wat ik op dat moment DACHT: dat we maar één vurige wens hadden.

Hierop had de Kerstman vrolijk gereageerd en verklaard dat hij aan ons zou denken.

Ik had hem verzekerd dat dat erg sympathiek was en mooi meegenomen.

We hadden even moeten zoeken. Maar al vrij snel zag Roger de bewuste winkel.

Meteen doken we op de planken met kinderboeken af. Inderdaad... er stonden diverse hardcovers. We bladerden ze door en constateerden dat er niets aan losse papieren in zat. Tijd om even een praatje te maken met de eigenaar van de winkel. De man was bezig achter de toonbank, achterin de smalle zaak, boeken te prijzen met een potloodje.

Het bleek een gezellige man te zijn die Roger uiteraard onmiddellijk herkende als de klant van de dag daarvoor. Die boeken van Willy van der Heide? O, ja. Als die hem aangeboden werden, dan kocht hij ze meteen omdat ze erg gezocht waren. Deze boeken had hij drie dagen geleden gekocht van iemand die ze al jaren op zolder had liggen. De boekhandelaar was bij hem thuis geweest en ze uit een grote doos gevist waar, behalve de gebonden Bob Evers-boeken, ook allerlei paperassen en andere boeken in zaten. De meeste boeken hadden te maken met plantkunde - voor de handelaar niet interessant - en de paperassen waren volgens hem typoscripten geweest; ook niet interessant. Nee, hij wilde niet zeggen wie die man was geweest die de boeken had aangeboden. Dat was trouwens ook niet nodig want de hele boel zou naar het verkoop-lokaal gebracht worden op het Achter St. Pieter; een paar straten verwijderd van de winkel.

„En als u geluk heeft, dan heeft hij dat dus inderdaad gedaan en kunt u nu gaan kijken, want het is vandaag kijkdag,” besloot de handelaar.

Roger en ik keken elkaar een ondeelbaar moment aan. We dachten allebei precies hetzelfde. We bedankten de man en gingen op weg.

Eenmaal bij het verkoop-lokaal aangekomen, ontdekten we dat het pas openging om twaalf uur. De verkoop zou maandag plaatshebben van tien tot twaalf uur. Het was net half elf zodat we besloten om ergens koffie te gaan drinken. We liepen wat rond en streken neer in „De vingerhoed” aan de Donkere Gaard. Onder het koffiedrinken spraken we uitvoerig over de vraag of het gevonden vel manuscript het laatste blad van „*Bakkeleien op een booreiland*” zou zijn geweest. Eind 1978 was er immers een publicatie geweest in de *Leeuwarder Courant* waarin werd medegedeeld dat Willy van der Heide bezig was aan twee Bob Eversen, de nummers 36 en 37 resp. „*Kloppartijen in een*

Koelhuis” en „*Bakkeleien op een booreiland*”. Roger was van mening dat er een paar dingen niet klopten.

„Zeg nou zelf,” zo begon hij. „Dat „*Kloppartijen in een koelhuis*” deel 36 in de serie was, daar zijn we het over eens. Aan het einde van deel 35 wordt deze titel ook aangekondigd. Zowel in de illegale versie als in die van de Eekhoorn. Als het inderdaad de bedoeling was geweest dat „*Bakkeleien op een booreiland*” daarop zou volgen, dan zou dat betekenen dat „*Kloppartijen*” gewoon als een éénakter voorbestemd was geweest en niet als een trilogie. Maar nu wat anders. Stel dat dat geheimzinnige laatste vel het einde van „*Bakkeleien*” zou moeten zijn, dan klopt de titel van het deel daarop weer niet: „*Jan Prins als parlevinker*”. Wat we uit dat laatste deel kunnen opmaken, is dat er wat gebeurd is en dat de man die ze hebben moeten op een booreiland zit. De plannen om als parlevinker aldaar binnen te komen, doen mij echter vermoeden dat het gebakkelei op dat booreiland dan pas begint!”

Ik dacht daar lang over na.

„Daar zit wat in,” zei ik. „Wat ikzelf altijd vreemd vond, is dat in deel 35 al een booreiland ter sprake komt uit monde van Ridders die daar gewerkt heeft. Vervolgens lees je dat van der Heide bezig is met „*Bakkeleien op een booreiland*”. Je denkt dus automatisch dat DAT dus deel 36 gaat worden en dan ineens krijg je het boek „*Kloppartijen in een koelhuis*” dat zich in Europa afspeelt. Moeten ze dan voor dat booreiland-avontuur weer terug naar Amerika?”

„Nee,” liet Roger weten. „Je hebt in onze eigen Noordzee ook booreilanden waar de titel naar zou kunnen verwijzen. Zoiets moet het waarschijnlijk zijn. Hoe het ook in elkaar steekt: „*Jan Prins als parlevinker*” zou dan deel 38 geweest moeten zijn.”

„Ik krijg hier hoofdpijn van,” merkte ik op. „Het belangrijkste is dat we moeten uitvinden of die doos inderdaad in dat verkoop-lokaal staat en of hetgeen er in zit datgene is waarop wij hopen.”

„Je hebt gelijk. Laten we maar gaan want het is bijna twaalf uur.”

De entree van het verkoop-lokaal was een brede zaal waar op de vloer te verkopen meubels uitgesteld waren. Tegen de wanden waren verhogingen aangebracht waarop kleinere artikelen stonden, veilig weggestopt achter raamwerken met kippengaas. Tussen de pendules, vazen en tal van andere kleine zaken stond inderdaad een grote doos. Ik moest op mijn tenen staan om er beter in te kunnen kijken.

„Dit is hem, Roger. Kijk jij ook even.”

„Plantkunde,” sprak hij halfluid. „Wat er nog meer in zit, is niet te zien. Ik ga op zoek naar een medewerker van deze tent.”

Die had hij snel gevonden. De man was bereid om de doos even achter het scherm vandaan te halen zodat we konden zien wat er nog meer in zat. Hij haalde er wat boeken uit; inderdaad veel over plant- en dierkunde plus nog wat oudere boeken.

„En dat losse spul?” vroeg Roger, „Zijn dat soms scripties?”

De man rommelde er even in.

„Zo te zien allemaal eigen huisvlijt,” constateerde de man.

Ik weet niet hoe het Roger verging - ik lette net als hij goed op wat er nog meer in de doos zat - maar mijn adem stakte toen ik onmiskenbaar twee bundels papier voorbij zag komen in de stapel die de man even doorspitte. Op de één had „*Jan Prins als parlevinker*” gestaan en op de andere „*Bakkeleien op een booreiland*”.

Ik deed mijn best om mijn stem zo normaal mogelijk te laten klinken:

„Nou, het lijkt me wel interessant. Ik kom maandag naar de verkoping.”

De man knikte:

„We beginnen om tien uur. En het is verstandig om er dan al te zijn want alle spullen in deze hal zijn als eerste aan de beurt. Daarna gaat de verkoping verder in de hal achter op dit terrein. En we willen er om twaalf uur doorheen zijn.”

We bedankten de man en verlieten het lokaal.

„Zag jij wat ik zag?” vroeg ik toen we buiten liepen.

„Reken maar,” reageerde Roger. „Ze zaten er inderdaad in, die twee manuscripten. Jij gaat maandag hier naar toe om ze te kopen?”

„Ja en ik zorg dat ik er ben als de deuren opengaan want die doos moet in ons bezit komen.”

Roger knikte: „En ik denk dat je er niet al teveel voor kwijt zult zijn want wie heeft er nou interesse in dat zootje ongeregeld? Misschien is er wel interesse voor, maar dan mag het niks kosten.”

Dat dit te optimistisch gesteld was, zou ‘s maandags blijken!

Klokslag tien uur gingen de deuren open. Nu had ik wel gedacht dat er veel volk zou zijn, maar de enorme mensenmassa overtrof mijn stoutste verwachtingen. In rap tempo werd de verkoping gestart. De veilingmeester stond op een kleine verhoging achter een microfoon. Hij noemde het nummer van het te verkopen object, hetgeen door de medewerkers getoond of aangewezen werd en startte met het beginbod. De man bleek een uiterst ervaren veilingmeester te zijn door tussen de biedingen door de ene grap na de andere te lanceren. Regelmatig was er gegniffel te horen. Als ik niet te zenuwachtig was geweest, had ik waarschijnlijk ook smakelijk kunnen lachen om de soms wat

absurde staaltjes van humor die hij eindeloos uit zijn mouw schudde. Al snel waren de meubels verkocht. Inmiddels waren bij de verhogingen aan de wanden alle raamwerken met kippengaas weggehaald zodat de medewerkers de objecten konden uitnemen en tonen. Na een kapotte pendule (“een klok die weliswaar stilstaat, maar desondanks tweemaal per etmaal de juiste tijd aangeeft”), een stel protserige Chinese vazen (“een zootje Taiwan-antiek”) en een koffergrammofoon (“Een CD-speler uit de tijd van de Batavieren”) kwam eindelijk de doos aan bod.

„Nummer een-en-dertig,” schetterde de stem door de luidsprekers. „Een doos met boeken en oud papier. Het is van alles wat. Onder meer boeken over plantkunde zodat u kunt kijken hoe u lekkere brandnetel-thee kunt maken en dierkunde, waarin u kunt zien of die mug die u heeft doodgeslagen, inderdaad een mug was. Verder nog wat papieren waarop de één of ander zijn of haar hartsgeheimen heeft prijsgegeven. We beginnen met vijf Euro. Wie biedt er meer?”

Meteen stak ik mijn hand op.

„Tien Euro voor die meneer daar. Vijftien Euro, twintig, vijf-en-twintig....” Het blééf doorgaan. Toen de biedingen in no-time al de honderdzig Euro hadden bereikt, begon zich op het gelaat van de veilingmeester een blik van opperste verbazing af te tekenen. Ik moet zelf ook heel idioot gekeken hebben, net als de meeste aanwezigen overigens. Ik had honderd Euro meegenomen in de overtuiging dat dat ruimschoots voldoende zou zijn. Gegrinnikt werd er niet meer. Er waren slechts nog kreten van ontsteltenis te horen als er wéér iemand bood. Het bieden verliep nu trouwens wel wat langzamer. Drie mannen waren overgebleven die nog tegen elkaar opboden. Ik vroeg me af hoe dit mogelijk was. Als je zag voor welke miezerige prijzen alle andere zaken verkocht waren... Hadden Roger en ik door ons bezoek aan die boekhandelaar soms slapende honden wakker gemaakt? Ik schrok op uit mijn gepeins.

„Tweehonderdzig Euro éénmaal, tweehonderdzig Euro andermaal... VERKOCHT!”

De tik met de hamer werkte haast als een mokerslag op mijn zenuwgestel.

De hele zaal keek naar de grote man in het grijze kostuum die nu een grijns van oor tot oor had.

„Wat is uw naam, meneer?” vroeg de veilingmeester.

De man noemde zijn naam. Ik was echter dusdanig verdoofd dat het geneens tot mij doordrong. Bijna de helft van de aanwezigen verliet nu de hal. Ik ging zelf ook maar mee. Het was over.

„Welaan, geachte aanwezigen,” zo galmde de stem van de veilingmeester door de ruimte, „na deze kaskraker gaan we door met nummer twee-en-dertig; een schuiftrompet. Ik heb geprobeerd om er wat muziek uit te krijgen, maar meteen stond

de politie hier binnen omdat ze dachten dat er iemand vermoord werd. We beginnen met tien Euro...”

Die avond belde ik Roger op. Hij kon zijn oren haast niet geloven toen ik vertelde hoe de verkoping was verlopen.

„Dat kan twee dingen betekenen,” concludeerde hij tenslotte. „Of het is inderdaad zo dat wij door ons bezoek en geïnformeerd bij die boekwinkel iemand anders op een idee hebben gebracht. Dat die praatgrage man erover verteld heeft tegen anderen die na ons die winkel binnenkwamen en over Bob Evers begonnen. OF er zijn na ons in het verkoop-lokaal ook mensen geweest die even gevraagd hebben of ze konden kijken wat er zoal in die doos zat en die manuscripten gezien hebben. Die twee zaken kunnen zowel los van elkaar staan als met elkaar te maken hebben.”

Ik bevestigde dit:

„Ja, en het zal niet zo zijn dat die plant- en dierboeken nou zo interessant waren want die kom je op zowat iedere rommelmarkt tegen.”

„Weet je wat je nog zou kunnen proberen?” ging Roger verder. „Je zou nog een keer terug kunnen gaan naar dat veilinghuis en vragen of ze willen vertellen wie de koper nou precies was. Misschien ging het hem WEL om die boeken en wil hij die manuscripten wel afstaan. Maar ja, je hebt grote kans dat ze je die gegevens niet zullen verstrekken; de privacy hè?”

„Ik probeer het gewoon,” beloofde ik.

Eerste kerstdag.

Ik werd pas wakker om half tien. Carla lag nog in diepe slaap verzonken. Om nou te zeggen dat ik in een Kerst-stemming verkeerde, is overdreven. Heel erg overdreven zelfs. Roger had gelijk gehad. Ik was inderdaad naar het verkoop-lokaal gegaan en had te horen gekregen dat ze geen informatie verschaften over mensen die wat gekocht hadden. Als het een zaak van leven of dood betrof, lag het weer anders, maar in dit geval. Nee, daar begonnen ze niet aan. Heel jammer.

Ik ging naar beneden om koffie te zetten. Terwijl ik het filter vol schepte, hoorde ik hoe er iets in de brievenbus werd gestopt.

„Zeker één van de burens die nog een kaartje komt afleveren,” schoot het door mijn hoofd.

Ik goot het reservoir vol en schakelde het apparaat in. Daarna liep ik naar de voordeur. In de brievenbus trof ik geen kaartje aan maar een pakje zonder adressering en zonder afzender. Ik scheurde het bruine papier los... en staarde minstens tien tellen naar hetgeen ik in mijn handen had. Twee pockets: „*Bakkeleien op een booreiland*” en „*Jan Prins als parlevinker*”.

Ik liep de kamer in en ging even zitten. Verdwaasd las ik wat er op het kaartje was geschreven dat in één van de boekjes was gestoken:

Wie zei dat de Kerstman die ene vurige wens niet in vervulling kon laten gaan?

In het boekje „Bakkeleien” ontbreekt trouwens de laatste bladzijde, maar die hebben jullie zelf al.

Vrolijk Kerstfeest!

Ineens ging de telefoon. Het bleek Roger te zijn.
„Hallo John,” riep hij haast uit, „je gelooft NOOIT wat ik zojuist op mijn deurmat vond...”